

Sociokulturel og socio-affektiv integration af medlemmer af idrætsforeninger i Europa

FORMÅL

Hvad handler det om?

Denne 'Kort fortalt til idrætsforeninger' handler om **sociokulturel** og **socio-affektiv integration** af medlemmer i idrætsforeninger. Det betyder, at fokus ikke kun er på bestemte målgruppers formelle medlemskaber, men også på de kvalitative aspekter af tilknytningen til foreningen. Derfor er spørgsmålet ikke blot, om en person er medlem (= formelt integreret) i foreningen, men nærmere hvor godt medlemmet er integreret.

TEORETISK RAMME

Hvad er sociokulturel og socio-affektiv integration?

Sociokulturel og socio-affektiv integration er de kvalitative aspekter af **social integration**. Hvis social integration ses som en proces, så er strukturel integration, dvs. den formelle tilknytning (= medlemskab), første skridt. Der er dog, fra et kvalitativt perspektiv, også andre mere komplekse krav til social integration. For det første er der det kulturelle aspekt, som kan beskrives som en tovejs tilnærmelsesproces, hvor det enkelte medlem skal forstå foreningens værdier og organisationskulturen og lære at agere herefter (= **assimilering**). Foreningen skal til gengæld være åben for forskelligartede opfattelser og perspektiver i forhold til medlemskabet (= **pluralisme**). Sidst men ikke mindst så omfatter social integration også et følelsesmæssigt aspekt (= **identifikation**), der opstår ved deltagelse i foreningens aktiviteter og ved personlige relationer til andre medlemmer af foreningen (= **interaktion**) → Fig. 1.

RELEVANS

Hvorfor interessere sig for sociokulturel og socio-affektiv integration?

Tiltrækningen og fastholdelsen af medlemmer og frivillige er en af de største udfordringer for idrætsforeninger i Europa.

Hvis foreningen forstår, hvorfor medlemmer deltager i foreningens aktiviteter, hvad der binder dem følelsesmæssigt til foreningen, og hvordan medlemmerne interagerer med hinanden, så kan det være en hjælp til at finde på nye idéer og strategier til at tiltrække og fastholde medlemmer.

Aspekter af social integration i idrætsforeninger

I. STRUKTUREL INTEGRATION

Repræsentationen af forskellige grupper som medlem af idrætsforeninger i sammenligning med befolkningen som helhed – samt minoritetsgruppers ret til og mulighed for at danne idrætsforeninger.

Idrætsforeningers bestræbelser på at forøge forskellige gruppers repræsentation i foreningen (i form af aktiviteter og tiltag for denne målgruppe)

II. SOCIO-KULTUREL INTEGRATION

a] ASSIMILATION – I hvilken grad medlemmerne føler, at de kender værdierne og normerne i foreningen og i idrætsaktiviteten – og deres (selvopfattede) evne til at opføre sig i overensstemmelse dermed.

Medlemmers kendskab til og mestring af de dominerende værdier og normer i idrætsforeningen og idrætsaktiviteten – og deres oplevede barrierer og muligheder derfor.

b] PLURALISME – I hvilken grad medlemmerne føler, at deres værdier og normer respekteres af idrætsforeningen og de øvrige medlemmer.

Idrætsforeningens bestræbelse på at fremme et miljø i foreningen, der accepterer folk med forskellig social baggrund (multikulturelt miljø)

III. SOCIAL-EMOTIONEL INTEGRATION

a] INTERAKTION - I hvilken grad medlemmerne deltager og engagerer sig aktivt i foreningen – i idrætsaktiviteterne, i det sociale liv og demokratisk.

I forhold til sidstnævnte, hvor meget de socialiserer med andre medlemmer – hvor mange, med hvem og hvordan – og om de danner sociale netværk og fællesskaber og får nye venner.

b] IDENTIFIKATION - I hvilken grad medlemmerne identificerer sig med og har en følelsesmæssig tilknytning til idrætsforeningen og dens medlemmer – hele foreningen såvel som det hold eller den gruppe, hvor det enkelte medlem er aktiv.

Fig. 1: Aspekter af social integration i idrætsforeninger

METODE

Hvordan blev sociokulturel og socio-afektiv integration analyseret?

Som en del af forskningsprojektet 'Social inclusion and volunteering in sports clubs in Europe', der er gennemført i ti lande, er der gennemført to spørgeskemaundersøgelser. Det første skema blev besvaret af mere end 35.000 idrætsforeninger fra de ti lande. I den anden spørgeskemaundersøgelse svarede mere end 13.000 foreningsmedlemmer på en række spørgsmål. Disse foreningsmedlemmer kom fra næsten 650 foreninger, fordelt på de ti lande, der blev udvalgt ud fra den første spørgeskemaundersøgelse → 'Kort fortalt om idrætsforeninger' Nr. 1.

Mange spørgsmål i spørgeskemaet er stillet for at kunne analysere medlemmers sociokulturelle og socio-afektive integration i idrætsforeningerne. For at det ikke skal blive for langt, nøjes vi med at præsentere enkelte resultater her. Den underliggende antagelse eller analyselogik går ud på, at man som medlem skal forstå foreningens værdier og måder at fungere på for at kunne deltage i foreningens aktiviteter og blive en del af foreningens sociale liv. Og det er en forudsætning for at identificere sig med foreningen og udvikle en følelsesmæssig tilknytning til den → Fig. 2.

Analyseløik - Sociokulturel og socio-afektiv integration

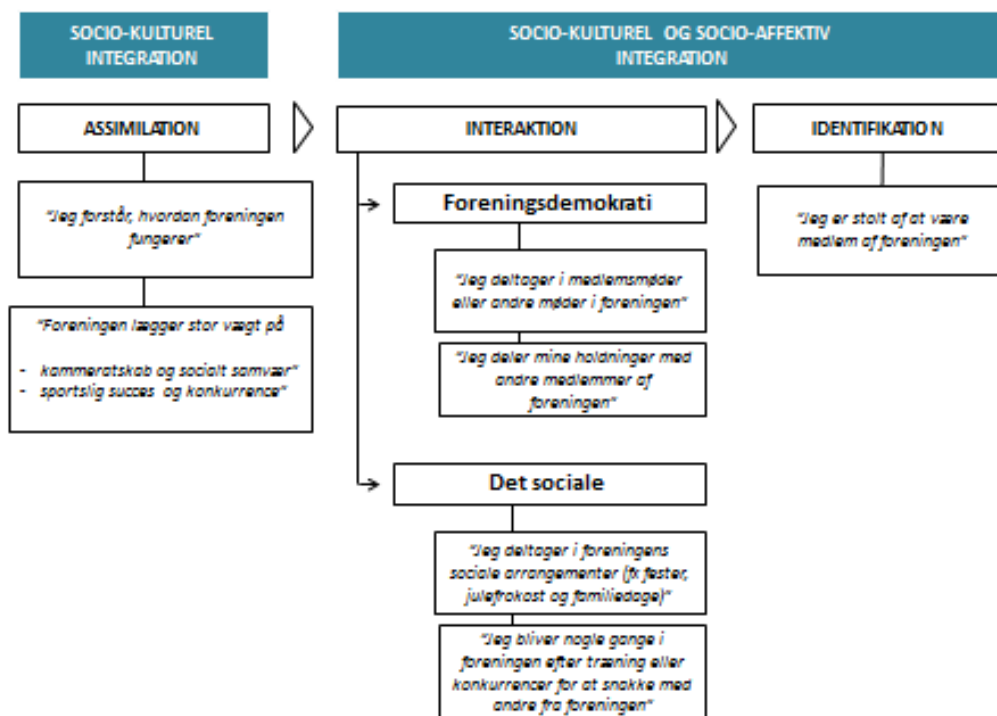

Fig. 2: Analyseløik - Sociokulturel og socio-afektiv integration

RESULTATER

Fællesskab eller sportslig succes: Hvad er vigtigst for idrætsforeningerne?

Som i andre organisationer er foreningens handlinger påvirket af dens mål, normer og værdier. Bl.a. hvilken betydning sportslig succes og det sociale fællesskab tillægges i foreningen. Figur 3a og 3b viser, at begge værdier er ganske vigtige i alle lande, men at fællesskabet er lidt vigtigere end sportslig succes i de fleste lande → Fig. 3a og 3b.

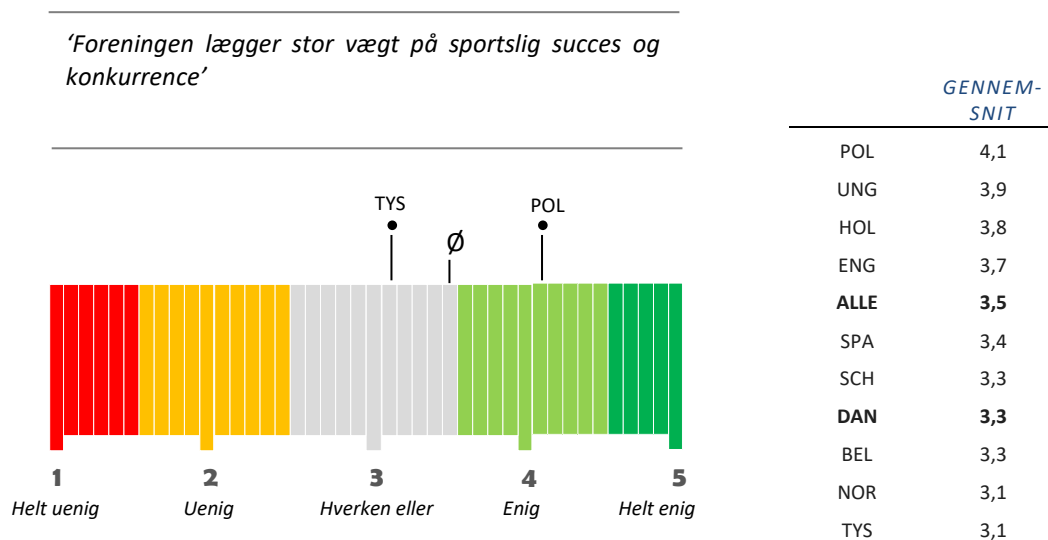

Fig. 3a: Sportslig succes som en værdi i idrætsforeninger i Europa

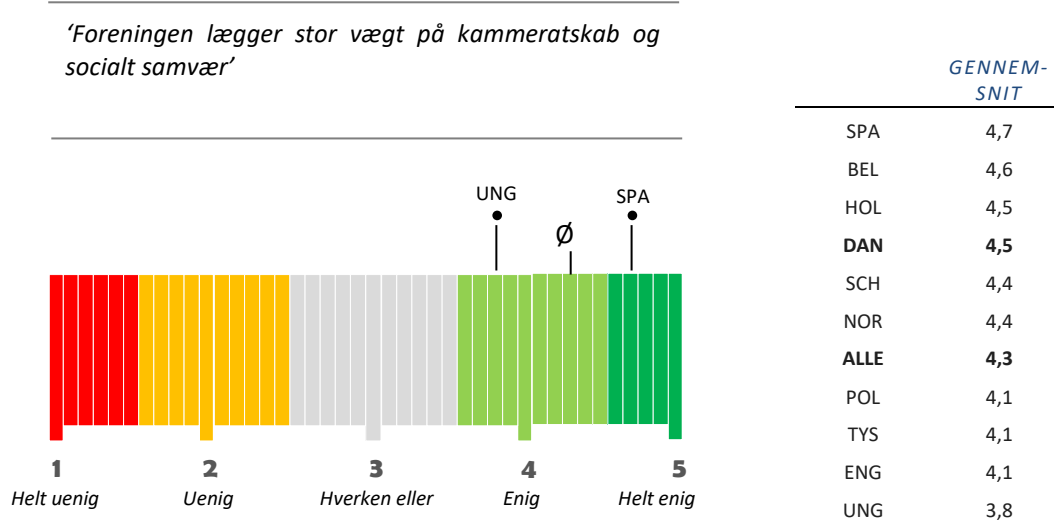

Fig. 3b: Fællesskab som en værdi i idrætsforeninger i Europa

Forstår medlemmerne 'hvordan tingene fungerer' i deres forening?

Det er komplekst og vanskeligt at undersøge og få pålidelige mål på, i hvor høj grad medlemmer forstår og er enige i foreningens normer, værdier eller handlemåder. Derfor er et mere generelt mål for medlemmernes assimilering til foreningens værdier og miljø blevet brugt i denne undersøgelse. Foreningsmedlemmer blev spurgt, om de forstår, 'hvordan foreningen fungerer'. Resultaterne viser, at størstedelen af foreningsmedlemmerne synes, at de ved, hvordan tingene fungerer i deres forening. Andelen af dem, der ikke er helt sikre på dette, er en lille smule højere i Tyskland og Polen end i de øvrige lande → Fig. 4.

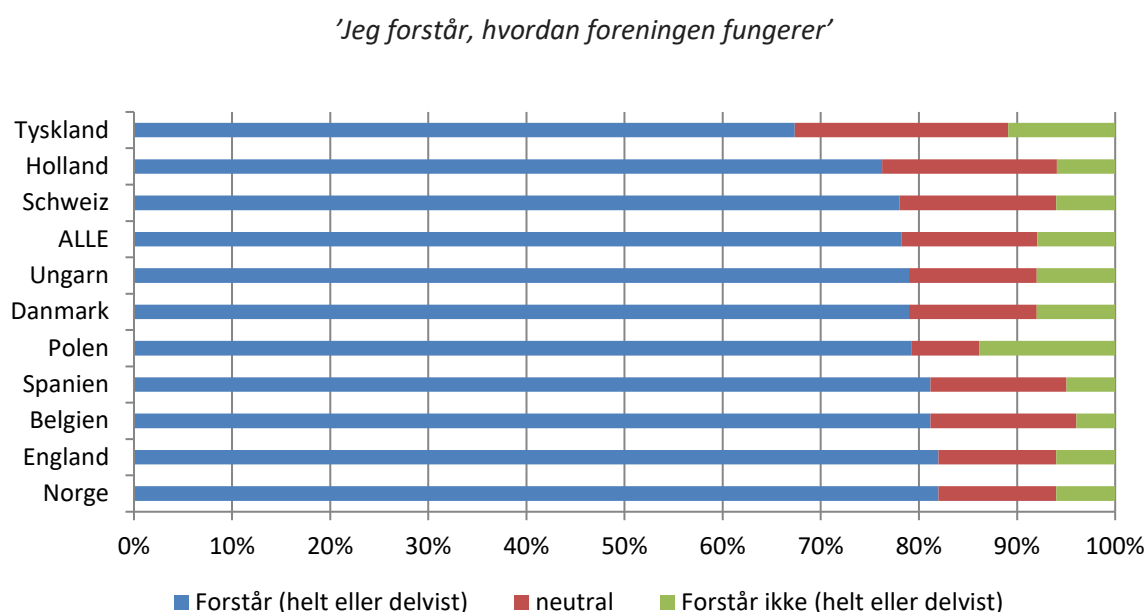

Fig. 4: Medlemmernes assimilering til foreningens miljø: 'Jeg forstår, hvordan foreningen fungerer'

Der er ret små forskelle mellem landene, men medlemmernes og de frivilliges karakteristika har nogen indflydelse på assimileringen. Således er mænd lidt mere selvsikre end kvinder, når der bliver spurgt til, hvor godt de forstår deres forening, og forståelsen stiger også, jo ældre man er, og jo højere uddannelse man har.

Frivillige, især dem der regelmæssigt er frivillige, forstår i langt højere grad, hvordan foreningen fungerer, og hvordan og hvornår de kan øve indflydelse på beslutningsprocesser, end ikke-frivillige gør. Uagtet hvordan de er tilknyttet, så har varigheden af et medlems tilknytning en positiv indflydelse på assimilering. En længerevarende tilknytning til foreningen øger viden om og kompetencer i forhold til deltagelse i medlemsdemokratiet.

Personer, der ikke er født i det land, hvor de er medlem af en idrætsforening, er i lidt mindre grad enige i udsagnet om assimilering, end de medlemmer, som er født i det land, hvor foreningen hører til. Det kan være en indikation på, at det for nogle mennesker med migrationsbaggrund er vanskeligere at lære at kende og beherske de kompetencer, der skal til for at forstå beslutningsprocesserne i deres idrætsforening.

Analysen afslører også, at medlemmer og frivilliges evne til at forstå og beherske de strukturer, der er forbundet med beslutningsprocesserne i deres forening, falder, jo større foreningen, de er tilknyttet, er. Dette kan have noget at gøre med, at strukturerne for beslutningsprocesser virker mere komplekse i store foreninger end i små - og at den afstand, medlemmer og/eller frivillige oplever, der er til bestyrelsen, er større i store idrætsforeninger.

Hvem deltager i formelle og uformelle beslutningsprocesser i foreningen?

En god forståelse af, hvordan foreningen fungerer, og især af strukturerne for beslutningsprocesserne, er vigtige elementer i overhovedet at kunne deltage i disse processer. Generelt giver idrætsforeninger forskellige muligheder for deltagelse i de demokratiske beslutningsprocesser. Der er som regel formelle muligheder i form af generalforsamling og medlemsmøder, såvel som uformelle muligheder for deltagelse, eksempelvis kan man bare ytre sig eller diskutere frit blandt medlemmerne.

Når man ser på deltagelsesgraden til medlems- eller foreningsmøder (ikke medregnet den årlige generalforsamling), så peger figur 5 på en forholdsvis lige fordeling af medlemmerne i tre grupper. Cirka en tredjedel deltager slet ikke, en tredjedel deltager af og til, mens den mest aktive tredjedel deltager ganske ofte → Fig. 5. Der er bemærkelsesværdige forskelle landene imellem. I Spanien og Polen er det i langt højere grad almindeligt, at medlemmer og frivillige deltager, end det er i Danmark eller Holland. Det er dog værd at bemærke, at en del af årsagen til disse forskelle landene imellem kan skyldes forskellige traditioner for, hvor tit sådanne møder afholdes.

Hvis vi ser på uformel deltagelse i medlemsdemokratiet, så stiger andelen af medlemmer og frivillige, der aktivt deltager, sammenlignet med formel deltagelse. Derfor kan man sige, at flere medlemmer og frivillige er aktive i foreningsdemokratiet, end det man kan se ud fra fremmødet til den årlige generalforsamling eller til andre medlems- og/eller foreningsmøder. Næsten to tredjedele af medlemmer og frivillige angiver, at de fortæller nøglepersoner i foreningen deres mening mindst en gang hvert halve år. Tre ud af fire medlemmer deler deres synspunkter med andre medlemmer i foreningen mindst en gang imellem → Fig. 6. Igen er de mest aktive medlemmer og frivillige at finde i Spanien og Polen, mens den laveste andel af aktive medlemmer findes i Danmark, Holland og Schweiz. Eksempelvis er andelen af medlemmer og frivillige, der giver deres mening til kende til nøglepersoner i foreningen mindst en gang om måneden tre gange så høj i Spanien (66 %) og Polen (51 %) end i Schweiz (20 %) og Danmark (21 %).

For at kombinere formel og uformel demokratisk deltagelse blev medlemmer og frivillige bedt om at angive, hvornår de sidst havde forsøgt at øve indflydelse på beslutningsprocesser i deres forening. Lidt flere end to ud af fem (41 %) angiver, at de aldrig har forsøgt dette, og omtrent den samme andel (42 %) angiver, at de har forsøgt dette inden for det seneste halve år. Således vidner svarene om en høj grad af polarisering, hvad angår medlemmernes forsøg på at øve indflydelse på idrætsforeningen, de er medlem af.

'Jeg deltager i medlemsmøder og/eller andre foreningsmøder'

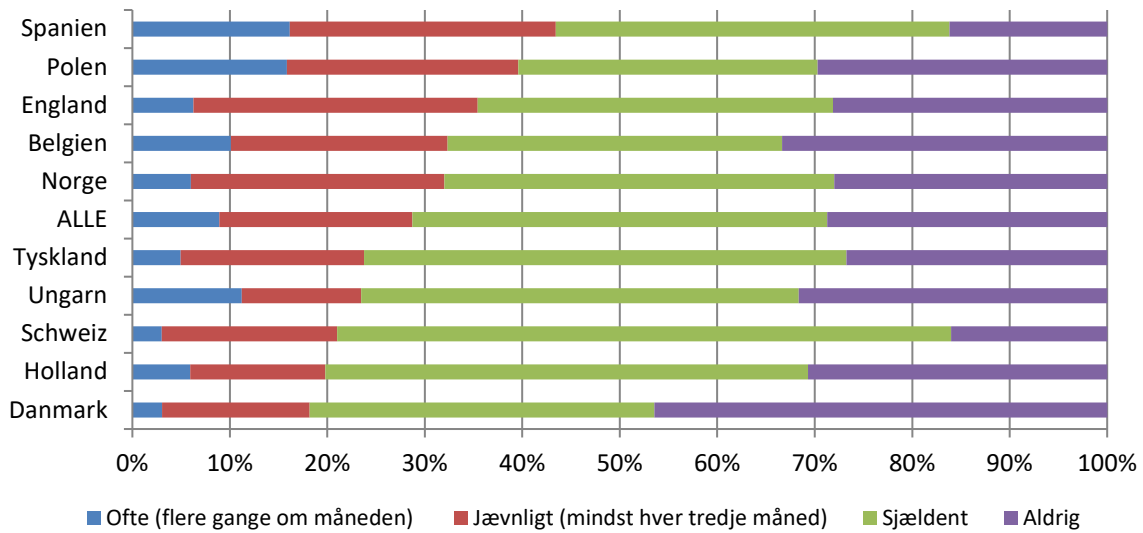

Fig. 5: Måling af medlemmernes interaktionsgrad: 'Jeg deltager i medlemsmøder og/eller andre foreningsmøder'

'Jeg deler mine holdninger med andre medlemmer af foreningen'

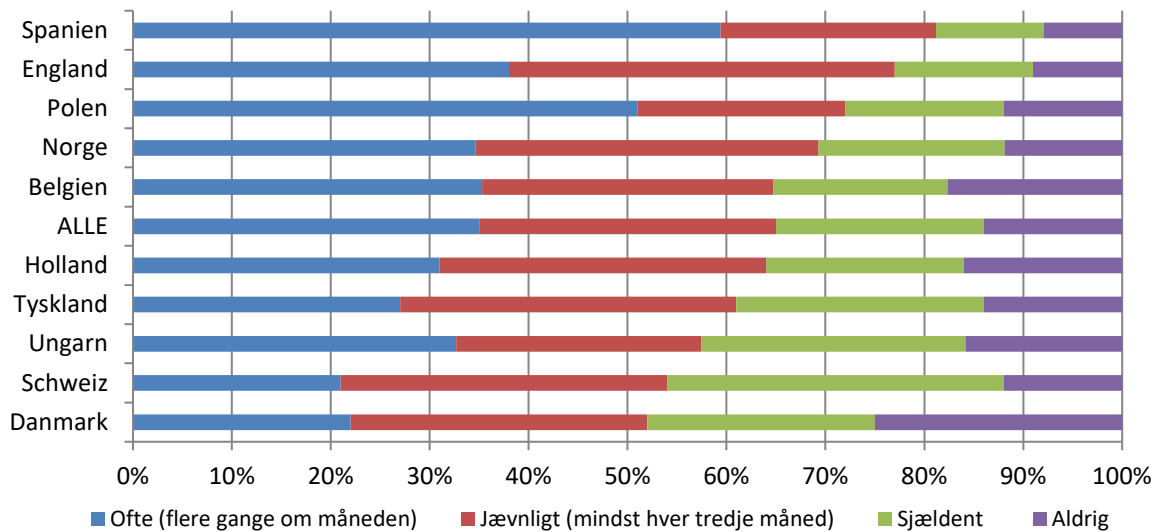

Fig. 6: Måling af medlemmernes interaktionsgrad: 'Jeg deler mine holdninger med andre medlemmer af foreningen'

Hvem deltager i formelle og uformelle sociale aktiviteter i idrætsforeninger?

Idrætsforeninger kan være, og er i høj grad, steder hvor medlemmer og frivillige socialiserer med andre medlemmer af foreningen. I alle landene er det et fåtal af medlemmerne, der ikke interagerer med andre medlemmer og frivillige ved at deltage i det sociale liv i foreningen. Der er dog også en vis polarisering. Det skal forstås på den måde, at nogle medlemmer og frivillige er meget aktive i det

sociale liv, mens andre deltager meget sjældent eller slet ikke. Der er store variationer mellem landene i deltagelsesgraden blandt medlemmer og frivillige, ligesom det var tilfældet med demokratisk deltagelse.

Et aspekt af social deltagelse er medlemmer og frivilliges deltagelse i deres foreningers sociale arrangementer. Kun 14 % angiver, at de aldrig deltager i sådanne arrangementer. Lidt mere end en tredjedel (37 %) deltager mindst hver tredje måned → Fig. 7. Medlemmer og frivilliges deltagelse i 'tredje halvleg', dvs. når medlemmerne efter træning, kamp, turneringer eller lignende bliver i foreningen for at tale med andre fra foreningen, er endnu mere polariseret. Næsten den samme andel (13 %) gør det aldrig, men andelen der kun deltager i 'tredje halvleg' mindst en gang hver tredje måned er markant højere (78 %) → Fig. 8.

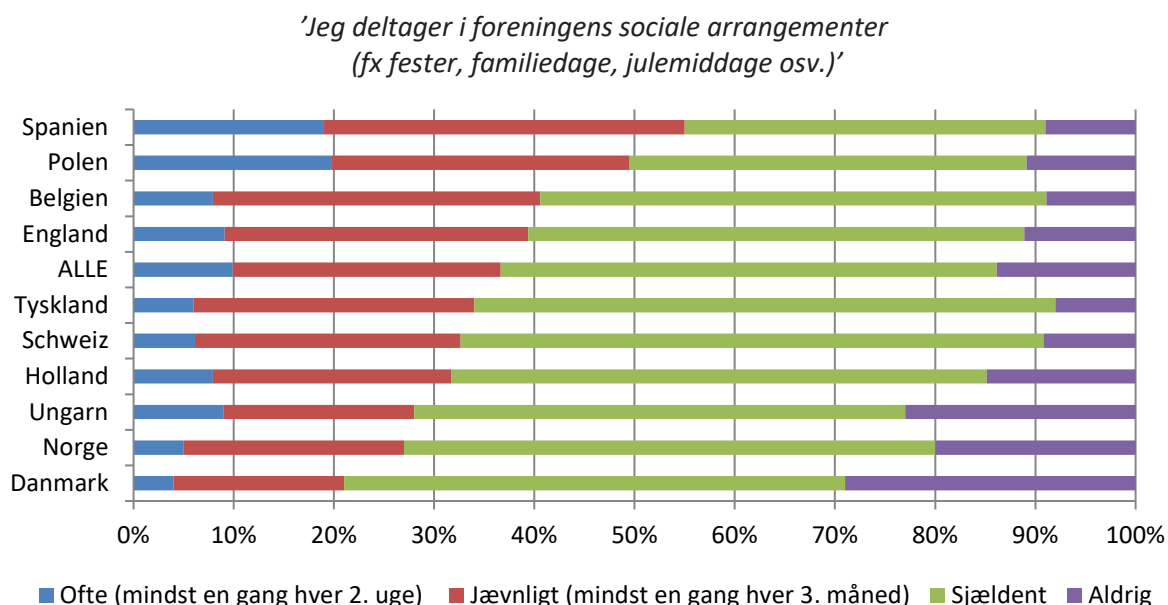

Fig. 7: Måling af medlemmernes interaktionsgrad: 'Jeg deltager i foreningens sociale arrangementer (fx fester, familiedage, julemiddage osv.)'

Dette gør sig især gældende for medlemmer og frivillige i idrætsforeninger i Belgien og Holland, hvor 50 % angiver, at de bliver tilbage for at snakke med andre fra foreningen mindst en gang om ugen. Dette tal er lavest blandt medlemmer og frivillige i Ungarn (23 %) og Norge (26 %), mens Danmark har den højeste andel af medlemmer, der angiver, at de aldrig deltager (23 %).

Det er interessant, at resultaterne viser et betydeligt sammenfald mellem i hvor høj grad, man forstår 'hvordan foreningen fungerer', og alle de førnævnte former for deltagelse. Det er dog som med hønen og ægget: Det er svært at fastslå, om medlemmer deltager i demokratiske beslutningsprocesser og sociale aktiviteter, fordi de ved, hvordan foreningen fungerer, som det foreslås i fig. 2, eller om det er omvendt - at de medlemmer, der deltager i møder og bliver tilbage for at snakke med andre medlemmer, af den grund får en bedre forståelse af, hvordan tingene fungerer i deres forening. → Fig. 2

'Jeg bliver i foreningen nogen tid efter træning, kamp, turnering eller lignende for at snakke med andre fra foreningen'

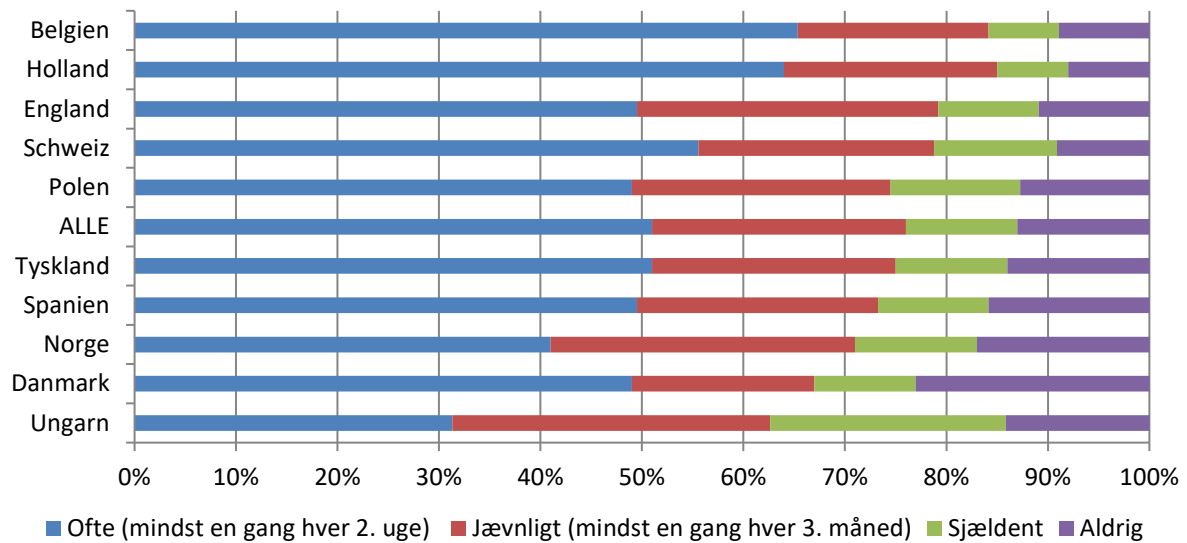

Fig. 8: Måling af medlemmernes interaktionsgrad: 'Jeg bliver i foreningen nogen tid efter træning, kamp, turnering eller lignende for at snakke med andre fra foreningen'

Hvor engagerede er medlemmerne i deres foreninger?

I alle ti lande er det tydeligt, at størstedelen af medlemmer og frivillige har en følelsesmæssig tilknytning til deres forening. 87 % af medlemmer og frivillige er enige om, at der er en god atmosfære i foreningen. Næsten samme andel (83 %) er enige i, at de er 'stolte af at kunne sige, at de er en del af foreningen'. Den største andel af medlemmer, der er stolte af at være en del af deres forening, findes i England, Ungarn og Spanien → Fig. 9.

Billede: Brian Nonbo/Dansk Firmaidræt

'Jeg er stolt af at være en del af foreningen'

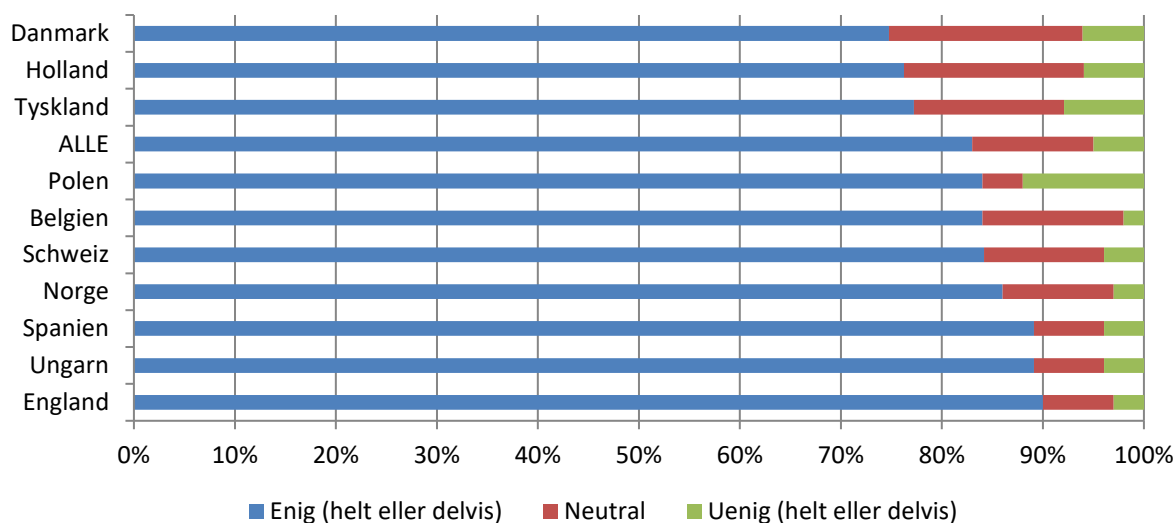

Fig. 9: Måling af følelsesmæssig tilknytning og identifikation: 'Jeg er stolt af at være en del af foreningen'

Hvis vi kigger på medlemmernes demografi, kan vi se, at identifikation med foreningen er lidt lavere blandt kvinder end blandt mænd og ligeledes blandt medlemmer, der anser sig selv for at være en minoritet.

Der er dog en langt vigtigere variabel, der øver indflydelse herpå. Medlemmer, der ikke forstår, 'hvordan foreningen fungerer', er mere tilbøjelige til at angive, at de er uenige i udsagnet, 'jeg er stolt af at være en del af foreningen', mens det at være frivillig har en positiv indflydelse på, hvor godt man identificerer sig med foreningen.

HVOR MAN KAN STARTE I PRAKSIS

Hvilke praktiske tiltag kan foreningerne udlede af resultaterne?

Af ovenstående gennemgang af undersøgelsens væsentligste resultater kan fremhæves et par aspekter, der kan være relevante for idrætsforeningerne at tænke på og handle efter:

(1) Resultaterne viser, at der er en stor grad af social integration i idrætsforeninger i Europa. Størstedelen af medlemmerne i idrætsforeninger har en god forståelse af, hvordan deres foreninger fungerer. De fleste medlemmer deltager i deres forenings demokratiske processer, de fleste medlemmer interagerer socialt med hinanden og er engagerede i deres forening. I alle ti lande er der en lille andel af medlemmer (omkring en eller to ud af ti), der ikke gør brug af disse muligheder. I nogle lande er denne andel større, men der er ingen klar indikation af, om det er en bestemt gruppe, der systematisk er ekskluderet fra disse muligheder.

(2) Frivilligt arbejde har en positiv indflydelse på sociokulturel og socio-affektiv integration. Derfor er det ikke blot vigtigt at fremme medlemmernes frivilliges engagement for 'at få tingene gjort i foreningen', men også som et vigtigt middel til at styrke sammenhørigheden i foreningen.

(3) I hvor høj grad medlemmer 'forstår, hvordan deres forening fungerer', korrelerer med de fleste andre aspekter af medlemmernes sociale integration. Derfor kan idrætsforeninger overveje, om det er nødvendigt og muligt at gøre nogle af deres værdier mere eksplicite, forklare de organisatoriske procedurer bedre ol. Det kan i særdeleshed være relevant i større foreninger.

Billede: Jeanne Kornum/DIF

KORT FORTALT TIL IDRÆTSFORENINGER

Forskning i idrætsforeninger skal også være til gavn for idrætsforeninger. Med de fem hæfter 'Kort fortalt til idrætsforeninger' vil forskerne i SIVSCE-projektet sætte handling bag disse ord.

Udvalgte resultater fra undersøgelsen er præsenteret på en måde, så de giver de ansvarlige personer i foreninger, organisationer og kommuner et hurtigt overblik over den nye viden, og fremhæver de mest relevante resultater for idrætten.

Beskrivelsen følger med vilje principperne for tydeligt sprog og systematisk præsentation og begrænser sig til kun at medtage den vigtigste viden.

Læsere, der er interesserede i de komplette og detaljerede resultater af undersøgelsen, kan besøge hjemmesiden og finde de dertil hørende forskningsrapporter, videnskabelige artikler samt 'Kort fortalt til idrætsforeninger' om andre emner → www.sdu.dk/sivsce

FORFATTERE

Resultaterne i 'Kort Fortalt til idrætsforeninger' er baseret på forskning foretaget i et samarbejde mellem følgende forfattere og institutioner:

Adler Zwahlen, Jenny; Albrecht, Julia (University of Bern, SCH); Breuer, Christoph (German Sport University, TYS); Bürgi, Rahel (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SCH); Claes, Elien (KU Leuven, BEL); Elmoose-Østerlund, Karsten (Syddansk Universitet, Danmark, DAN); Feiler, Svenja (German Sport University, TYS); Gerbert, Angela (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SCH); Illmer, Daniel (DOSB Leadership Academy, TYS); Ibsen, Bjarne (Syddansk Universitet, Danmark, DAN); Lamprecht, Markus (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SCH); Llopis-Goig, Ramon (University of Valencia, SPA); Nagel, Siegfried (University of Bern, SCH); Nichols, Geoff (University of Sheffield, ENG); Perényi, Szilvia (University of Physical Education Budapest and University of Debrecen, UNG); Piatkowska, Monika (Josef Pilsudski University of Physical Education in Warsaw, POL); Scheerder, Jeroen (KU Leuven, BEL); Seippel, Ørnulf (Norwegian School of Sports Sciences, NOR); Steinbach, Dirk (DOSB Leadership Academy, TYS); van der Roest, Jan Willem (Mulier Institute, HOL); van der Werff, Harold (Mulier Institute, HOL)

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

NIH NORGES
IDRETTSHØGSKOLE

SDU
UNIVERSITY OF
SOUTHERN DENMARK

mulier institute

DOSB FÜHRUNGS-
AKADEMIE

Deutsche
Sporthochschule Köln
German Sport University Cologne
Institut für Sportökonomie
und Sportmanagement
Institute of Sport Economics
and Sport Management

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

